

Inleiding

Werkgevers hebben de mogelijkheid om een firmawagen ter beschikking te stellen aan hun werknemers die deze naast gebruik voor beroepsdoeleinden ook kunnen aanwenden voor privégebruik. Dit privégebruik omvat niet enkel verplaatsingen die ze in hun vrije tijd maken (bv. een rit naar de bakker of bezoek aan familie), maar ook woon-werkverkeer. Deze richtlijnen worden uiteengezet in de wet van 28.12.2011 houdende diverse bepalingen (B.S. 30.12.2011), de Programmawet (I) van 29.03.2012 (B.S. 06.04.2012) en diverse FAQ's vanuit de fiscus. In het 2^e kwartaal 2014 wijzigde RSZ daarenboven diens standpunt m.b.t. solidariteitsbijdrage.

Het ter beschikking stellen van een firmawagen brengt op verschillende vlakken financiële gevolgen met zich mee, onder andere:

- een solidariteitsbijdrage ten laste van de werkgever en ten voordele van RSZ;
- een belastbaar voordeel in natura bij de werknemers en bedrijfsleiders;
- een verworpen uitgave in hoofde van de werkgever;
- aftrekbaarheid als beroepskost in de onderneming;
- BTW-aftrekbaarheid.

Het toepassingsgebied en de berekeningsbasis van deze aspecten is zeer verschillend. Hieronder vindt u een overzicht van de verschillende financiële gevolgen.

Solidariteitsbijdrage / CO₂-bijdrage

1.Toepassingsgebied

1.1 Ondernemingen onderworpen aan de CO₂-bijdrage

De CO₂-bijdrage is een werkgeversbijdrage die verschuldigd is wanneer:

- de werkgever het voertuig ter beschikking stelt aan werknemers;
- het voertuig ook voor andere dan beroepsdoeleinden wordt gebruikt (bv. woon-werkverkeer of privaat gebruik). Sedert het 2^e kwartaal 2014 wordt hier enig onderscheid gemaakt tussen een gewoon voertuig en utilitair voertuig.

Er wordt geen onderscheid gemaakt of het voertuig rechtstreeks of onrechtstreeks (bv. via leasingmaatschappij) ter beschikking wordt gesteld. De CO₂-bijdrage is ook verschuldigd wanneer de werknemer zelf voor de financiering of gebruik van het voertuig betaalt.

Voertuigen gebruikt door zelfstandige bedrijfsleiders zijn derhalve uitgesloten.

1.2 Voertuigen onderworpen aan de CO₂-bijdrage

Alleen de voertuigen die behoren tot de categorieën M1 en N1, zoals beschreven in het K.B. van 15 maart 1968 (houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's moeten voldoen), worden onderworpen aan de CO₂-bijdrage :

M1	voor het vervoer van passagiers ontworpen en gebouwde voertuigen met ten hoogste 8 zitplaatsen, die van de bestuurder niet meegerekend.
N1	voor het vervoer van goederen bestemde voertuigen met een maximale massa van ten hoogste 3,50 ton.

Eenvoudig uitgedrukt gaat het dus om alle voertuigen behalve moto's en vrachtwagens (+ 3,50 ton). Lichte vrachtwagens zijn derhalve niet per definitie uitgesloten van de verplichte CO₂-bijdragen. Sedert het 2e kwartaal 2014 wordt hier enige nuance gemaakt.

Gewone voertuigen:

Voor gewone voertuigen bestaat een weerlegbaar wettelijk vermoeden dat elke firmawagen die gebruikt wordt door een werknemer ook privé wordt gebruikt en dus onderworpen is aan CO₂-bijdrage. Indien een bedrijfsvoertuig buiten de werkuren ter beschikking blijft van de werknemer, en de werkgever beweert dat het voertuig niet voor privédoeleinden wordt gebruikt, zal de RSZ dat niet zonder meer aanvaarden. Het louter bestaan van een verbod op het gebruik van bedrijfswagens voor privégebruik binnen de onderneming is onvoldoende. De werkgever zal moeten kunnen aantonen dat er voor het gebruik van de bedrijfsvoertuigen een coherent systeem wordt gehanteerd dat o.a. rekening houdt met de functieomschrijving van de betrokken werknemers, waarbij er tevens effectief wordt gecontroleerd op eventueel misbruik van de bedrijfswagens en waarbij de vastgestelde inbreuken voldoende zwaar worden gesanctioneerd. Dit impliceert ook dat de werkgever ervoor moet zorgen dat wanneer de werknemer voor een langere periode (= meer dan één week) geen arbeidsprestaties moet leveren (bv. vakantie, ziekte), het voertuig in principe tijdens die periode niet ter beschikking van de werknemer mag blijven.

Utilitaire voertuigen:

Een utilitair voertuig is een voertuig dat valt onder het toepassingsgebied van de solidariteitsbijdrage maar door de fiscus wordt gekwalificeerd als echte lichte vracht. Deze voertuigen worden fiscaal belast op basis van de werkelijke waarde van het voordeel en niet op basis van de forfaitaire waardering (zie verder).

Met ingang van het 2e kwartaal 2014 wijzigde RSZ diens standpunt over de solidariteitsbijdrage voor dergelijke utilitaire voertuigen. Het woon- werkverkeer met een voertuig dat valt onder de fiscale definitie van een lichte vracht wordt niet meer beschouwd als privégebruik. Bij louter gebruik voor woon- werkverkeer en beroepsmatige verplaatsingen is aldus geen solidariteitsbijdrage verschuldigd voor utilitaire voertuigen. Indien utilitaire voertuigen ook voor zuivere privéverplaatsingen gebruikt worden, is de solidariteitsbijdrage wel verschuldigd. In tegenstelling tot bij gewone voertuigen, gaan de inspectiediensten er niet van uit dat utilitaire voertuigen privé gebruikt worden, maar het tegenbewijs kan geleverd worden.

2. Berekening

De CO₂-bijdrage is een forfaitaire maandelijkse werkgeversbijdrage die elk kwartaal moet aangegeven en betaald worden aan de RSZ.

De bijdrage wordt berekend op basis van de CO₂-uitstoot (factor Y) van het voertuig. De CO₂-uitstoot wordt vermeld in het gelijkvormigheidsattest of in het proces-verbaal van gelijkvormigheid van de wagen of in de gegevensbank van de Dienst Inschrijvingen van de Voertuigen (DIV) van de FOD Mobiliteit en Vervoer. De gegevens van CO₂-uitstoot kunnen ook geconsulteerd worden op de website van FOD Leefmilieu:

<http://health.fgov.be> > Sectie MILIEU > Producten > Wagens en biobrandstoffen > Wagens > CO₂-gids

Indien de CO₂-uitstoot niet beschikbaar is, gelden volgende vaste waarden:

- 182 g/km voor benzine- of LPG-voertuigen;
- 165 g/km voor dieselveertuigen.

De berekeningswijze voor de maandelijkse bijdrage is als volgt :

Benzinevoertuigen	$((Y \times \text{€ } 9,00) - 768) : 12 \times 1,2708$
Dieselveertuigen	$((Y \times \text{€ } 9,00) - 600) : 12 \times 1,2708$
LPG-voertuigen	$((Y \times \text{€ } 9,00) - 990) : 12 \times 1,2708$
elektrische voertuigen	€ 26,47 (= minimumbijdrage)

Het bedrag van de bijdrage wordt telkens geïndexeerd op 1 januari. Vanaf 01.01.2018 bedraagt de indexatiecoëfficiënt 1,2708.

Voor 2018 beloopt de maandelijkse minimumbijdrage € 26,47 (= € 20,83 x 1,2708).

Er is geen enkele proratiseringsregel voorzien. Een onvolledige maand wordt gelijkgesteld met een volledige maand.

3. Vrijstelling CO₂-solidariteitsbijdrage voor collectief vervoer

Voor collectief vervoer van werknemers is in principe een CO₂-solidariteitsbijdrage verschuldigd. Indien er evenwel aan een aantal voorwaarden voldaan wordt, geldt er een vrijstelling. De voorwaarden om deze vrijstelling te bekomen, worden opgesomd in de Programmawet van 27.12.2005. Daaropvolgend werd er met de Programmawet van 20.07.2006 voorzien in een uitbreiding van de vrijstelling.

Momenteel wordt er voorzien in een vrijstelling van CO₂-solidariteitsbijdrage wanneer volgende voorwaarden cumulatief zijn vervuld:

- Het moet gaan om een systeem van vervoer van werknemers waarin gebruik gemaakt wordt van een voertuig behorend tot de categorie N1 of M1. Dergelijk systeem moet het voorwerp uitmaken van een ondernemings- of sector-CAO of van een andere reglementering overeengekomen tussen werkgever en werknemers.
 - Voor **voertuigen cat. N1** (voertuigen bestemd voor goederenvervoer van max. 3,5 ton) is geen CO₂-solidariteitsbijdrage verschuldigd indien:
 - naast de chauffeur nog minstens 2 andere werknemers van de onderneming in het voertuig aanwezig zijn gedurende minstens 80 % van het afgelegde traject van en naar de woonplaats van de chauffeur
 - OF
 - naast de chauffeur nog 1 werknemer van de onderneming aanwezig is gedurende minstens 80 % van het afgelegde traject van en naar de woonplaats onder de voorwaarde dat het voertuig minder dan 3 plaatsen bevat of de ruimte voorbehouden voor het vervoer van personen uit één enkele zitbank of slechts uit één rij zitplaatsen bestaat.
 - Voor **voertuigen cat. M1** (voertuigen bestemd voor personenvervoer met max. 8 zitplaatsen, de zitplaats van de chauffeur niet meegerekend) is er geen CO₂-solidariteitsbijdrage verschuldigd indien:
 - het voertuig beschikt over minstens 5 zitplaatsen (telkens chauffeur niet inbegrepen);
 - naast de chauffeur gewoonlijk minstens 3 andere werknemers van de onderneming aanwezig zijn, gedurende minstens 80 % van het afgelegde traject van en naar de woonplaats van de chauffeur.
 - Het voertuig behorend tot cat. M1 moet geïdentificeerd zijn.
- Er mag geen ander privégebruik zijn van dit voertuig.

De werkgever draagt de bewijslast van deze elementen.

4. Sanctie

De werkgever waarbij wordt vastgesteld dat hij bedrijfswagens (onderworpen aan de CO₂-solidariteitsbijdrage) niet heeft aangegeven of hiervan onvolledige en/of onjuiste aangiften gedaan heeft, is een forfaitaire vergoeding verschuldigd bovenop de normale aangifte. Deze forfaitaire sanctie is gelijk aan het dubbele van de ontduken solidariteitsbijdrage voor deze bedrijfswagen. In het B.S. van 23.11.2011 werden enkele ontheffingsmogelijkheden gepubliceerd. Mits uitzonderlijke omstandigheden kan een ontheffing bekomen worden tot 50 %, mits dwingende redenen van billijkheid een ontheffing tot 100 %. Deze ontheffingen worden slechts zeer uitzonderlijk toegestaan.

Voordeel in natura

1. Toepassingsgebied

Het voordeel alle aard van het privégebruik van een firmawagen geldt voor elke gebruiker van het voertuig, ongeacht het statuut (werknemer of bedrijfsleider).

Wat de voertuigen betreft, dient er een onderscheid te worden gemaakt naargelang het voordeel forfaitair, dan wel op haar werkelijke waarde wordt geschat. Voor onderstaande voertuigen dient het voordeel **forfaitair** te worden bepaald:

- personenwagens;
- wagens voor dubbel gebruik;
- minibussen;
- onechte lichte vrachtwagens (voertuigen die niet voldoen aan de technische voorwaarden om als lichte vrachtwagens te worden ingeschreven bij DIV, bv. 4x4"s zonder achterbank).

Voertuigen die hiervan uitgesloten zijn, zoals moto's en bestelwagens, dienen bij de genietter van het voordeel belast te worden op basis van de **werkelijke waarde** van het voordeel en dus niet forfaitair op basis van de CO₂-uitstoot.

2. Berekening in hoofde van werknemer

2.1 Forfaitaire waardering van het voordeel in hoofde van de werknemer

Sedert 01.01.2012 wordt het voordeel berekend door een CO₂-coëfficiënt toe te passen op 6/7^e van de cataloguswaarde. Onderstaande basisformule dient toegepast te worden:

Dieselmotoren: $(\text{cataloguswaarde} \times (((\text{CO}_2 - 86) \times 0,1) + 5,5) / 100) \times 6/7$

Benzinewagens, LPG, aardgas: $(\text{cataloguswaarde} \times (((\text{CO}_2 - 105) \times 0,1) + 5,5) / 100) \times 6/7$

Elektrische wagens, waterstof: $(\text{cataloguswaarde} \times 4 \%) \times 6/7$

- Cataloguswaarde: de catalogusprijs van het voertuig in nieuwe staat bij verkoop aan een particulier, inclusief opties en werkelijk betaalde BTW, zonder rekening te houden met enige korting, vermindering, rabat of restorno.

De cataloguswaarde wordt in functie van de ouderdom verminderd aan de hand van een systeem van progressieve waardevermindering (6 % per jaar) met een minimumwaarde vastgelegd op 70 %. Als startpunt neemt men de eerste inschrijving van het voertuig en een begonnen maand telt voor een volledige maand.

Periode verstreken sinds de 1 ^e inschrijving van het voertuig:	In aanmerking te nemen % van de cataloguswaarde:
Van 0 tot 12 maanden	100 %
Van 13 tot 24 maanden	94 %
Van 25 tot 36 maanden	88 %
Van 37 tot 48 maanden	82 %
Van 49 tot 60 maanden	76 %
Vanaf 61 maanden	70 %

- CO₂-coëfficiënt: deze coëfficiënt is afhankelijk van de CO₂-uitstoot en brandstoftype van het voertuig.
= ((CO₂-uitstoot – referentie CO₂-uitstoot) x 0,1) + 5,5% (max 18 %, min 4 %)

De referentie CO₂-uitstoot wordt jaarlijks bij K.B. vastgelegd en bedraagt voor 2018:

- 86 gr/km voor dieselveertuigen;
- 105 gr/km voor benzine-, lpg- of aardgasvoertuigen.

Het CO₂-basispercentage is 5,5 %. Dit percentage wordt aangepast indien de CO₂-uitstoot van de wagen hoger of lager ligt dan de referentie-uitstoot (86 gr/km of 105 gr/km).

Als de CO₂-uitstoot *hoger* ligt dan deze referentie-uitstoot (5,5 %), wordt de coëfficiënt verhoogd met 0,1 % per CO₂-gram (met een maximum van 18 %).

Als de CO₂-uitstoot *lager* ligt dan deze referentie-uitstoot, wordt de coëfficiënt verminderd met 0,1 % per CO₂-gram (met een minimum van 4 %).

De CO₂-uitstoot wordt meegedeeld door de Directie Inschrijvingen Voertuigen (DIV) en wordt vermeld op het inschrijvingsbewijs van de wagen. Voor voertuigen waarvoor geen gegevens beschikbaar zijn bij de DIV worden volgende vaste waarden gehanteerd:

- 205 g/km voor benzine-, lpg- of aardgasvoertuigen (dus 14,8 %);
- 195 g/km voor dieselveertuigen (dus 15,7 %).

Het bekomen voordeel van alle aard zal nooit lager mogen liggen dan € 820,00 per jaar (basisbedrag dat jaarlijks geïndexeerd wordt). Voor inkomstenjaar 2018 bedraagt dit € 1.310,00 per jaar.

2.2. Waardering volgens de werkelijke waarde in hoofde van de werknemer

Dit wil zeggen dat het voordeel gelijk is aan de werkelijke besparing die het voordeel voor de werknemer oplevert. Hiervoor moet de kost geschat worden op basis van de gereden kilometers (ook woon-werkverkeer) om als voordeel getaxeed te worden. Voor deze schatting houdt men o.a. rekening met de kost van de brandstof en het onderhoud, de verzekeringspremie, het merk en type van wagen, ...

Verworpen uitgave

Een deel van de kost van de bedrijfswagens wordt vanaf 01.01.2012 ten laste genomen door de werkgever of onderneming die de wagen ter beschikking stelt. Hiervoor wordt een deel van het voordeel alle aard als niet-aftrekbare kost of verworpen uitgave gezien. Deze verworpen uitgave bestaat uit de kosten van de bedrijfswagen ten belope van 17 % van het bekomen voordeel van alle aard, zoals berekend volgens de bovenvermelde formule. Deze bepaling is van toepassing bovenop de al bestaande aftrekbeperkingen op de met bedrijfswagens verbonden kosten.

In het begrotingsakkoord van 2017 werd beslist de tankkaart zwaarder te belasten voor de werkgever. Dit wordt gerealiseerd door het optrekken van het percentage van het voordeel alle aard van de bedrijfswagen dat als verworpen uitgave beschouwd wordt. Dit stijgt vanaf 01.01.2017 van 17 % naar 40 % als de vennootschap brandstofkosten verbonden aan het persoonlijk gebruik van een ter beschikking gesteld voertuig ten laste neemt. Deze verhoging geldt zowel voor wagens die gratis ter beschikking gesteld worden, als voor wagens waarvoor een bijdrage gevraagd wordt aan de verkrijger ervan.

Aftrekbaarheid als beroepskost

Sedert 01.04.2008 zijn alle firmawagens in functie van de CO₂-uitstoot aftrekbaar als beroepskost in de onderneming.

1. Toepassingsgebied

De beroepskosten voor volgende wagens kunnen worden afgetrokken:

- personenwagens;
- auto's voor dubbel gebruik;
- minibussen.

Deze aftrekbaarheid is zowel van toepassing op nieuwe als op tweedehandse wagens, ongeacht het feit of ze gekocht, gehuurd of geleased worden.

2. Berekening

Sedert 1 januari 2010 zijn de CO₂-grenzen en de aftrekpercentages gewijzigd. Voor voertuigen wordt een verhoogde fiscale aftrekregeling ingevoerd. De autokosten zijn in de vennootschapsbelasting voortaan als volgt aftrekbaar (percentages geldig voor inkomstenjaar 2012).

CO ₂ -uitstoot (g/km)		aftrekbare beroepskost	verworpen uitgave
DIESEL	BENZINE		
0-60 g	0-60g	100 %	
61-105 g	61-105 g	90 %	10 %
106-115 g	106-125 g	80 %	20 %
116-145 g	126-155 g	75 %	25 %
146-170 g	156-180 g	70 %	30 %
171-195 g	181-205 g	60 %	40 %
> 195 g	> 205 g	50 %	50 %
voertuigen ZONDER CO ₂ -uitstoot*		120 %	

* Daarmee worden in de praktijk voertuigen bedoeld die 100 % elektrisch worden aangedreven.

BTW-aftrekbaarheid

Het principe waarbij de werkgever de BTW mag aftrekken volgens het percentage dat de firmawagen voor beroepsdoeleinden wordt gebruikt, blijft behouden, met een maximum van 50 %.

Voor het bepalen van dit percentage kan de werkgever met ingang van 01.01.2013 kiezen uit 3 mogelijkheden:

- Voor elke firmawagen wordt nauwkeurig het aantal afgelegde privékilometers bijgehouden, waarna de verhouding met het totaal aantal kilometers kan worden bepaald (= het bestaande systeem);
- Berekening van het percentage privégebruik volgens de formule:

$$\frac{(\text{afstand woon-werk} \times 2 \times 200) + 6.000 \text{ km}}{\text{totaal aantal kilometers}}$$
 = percentage privégebruik
- Een forfaitaire BTW-aftrek van 35 %, voor ondernemingen met minstens 4 firmawagens. De keuze voor deze methode geldt voor alle wagens en moet minstens 4 jaar aangehouden worden.

De redactie en uitgever streven naar optimale betrouwbaarheid en volledigheid van de verstrekte informatie, waarvoor ze echter niet aansprakelijk kunnen gesteld worden.